Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0288

Geneetiliselt muundatud mais DAS1131

Euroopa Parlamendi 25. novembri 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse turule lasta geneetiliselt muundatud maisi DAS1131 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D109630/01 – 2025/2893(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse turule lasta geneetiliselt muundatud maisi DAS1131 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D109630/01),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta[1], eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,

– võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 15. septembril 2025 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud, ning apellatsioonikomitees 21. oktoobril 2025 toimunud hääletust, mille tulemusel samuti arvamust ei esitatud,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes[2] artiklit 11,

---

1 ELT L 268, 18.10.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.

2 ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

– võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 5. veebruaril 2025. aastal vastu võetud ja 19. märtsil 2025. aastal avaldatud arvamust[3],

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse vastuväiteid geneetiliselt muundatud organismide (GMOd) kasutamiseks lubade andmisele[4],

---

[3] EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus geneetiliselt muundatud maisi DAS1131 hindamise kohta (taotlus GMFF-2021-1530). EFSA Journal 2025;23(3):9282; https://doi.org/10.2903/j.efsa.2025.9282.

[4] Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni ja üheksandal ametiajal 38 resolutsiooni, milles vaidlustati GMOde kasutamiseks lubade andmine. Lisaks sellele on Euroopa Parlament kümnendal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2628 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1797, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1797/oj).
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2627 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud puuvilla COT102 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1798, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1798/oj).
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2629 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 ja selle kaheksat alakombinatsiooni sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1799, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1799/oj).
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1828 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 810 sisaldava, sellest koosneva ja sellest valmistatud toidu ja sööda turuleviimise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2017/1207 (ELT C, C/2025/1800, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1800/oj).

– võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3,

– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1822 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi DP915635 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1801, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1801/oj).
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1826 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi DP23211 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1802, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1802/oj).
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2618 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi DP202216 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1803, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1803/oj).
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi MON 94804 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1804, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1804/oj).
– Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi DP910521 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/2246, 29.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2246/oj).
– Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi MON 95275 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/2247, 29.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2247/oj).
– Euroopa Parlamendi 8. mai 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87705 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (P10_TA(2025)0106).

– võttes arvesse keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 17. juunil 2022 esitas Belgias asuv äriühing Corteva Agriscience Belgium B.V. Ameerika Ühendriikides asuva äriühingu Corteva Agriscience LLC nimel kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitega 5 ja 17 Madalmaade pädevale asutusele taotluse geneetiliselt muundatud maisi DAS1131 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turuleviimiseks (edaspidi „taotlus“); arvestades, et taotlus hõlmas ka selliste toodete turule laskmist, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud maisi või koosnevad sellest ning mida kasutatakse muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid ei kasutata viljelemiseks;

B. arvestades, et geneetiliselt muundatud mais toodab valku Cry1Da2, mis annab resistentsuse teatavate liblikaliste kahjurite suhtes, ja valku DGT-28 EPSPS, mis annab resistentsuse glüfosaadipõhiste herbitsiidide suhtes;

C. arvestades, et glüfosaadi kantserogeensuse suhtes on endiselt küsimusi; arvestades, et EFSA jõudis 2015. aasta novembris järeldusele, et glüfosaat ei ole tõenäoliselt kantserogeenne, ja Euroopa Kemikaaliamet jõudis 2017. aasta märtsis järeldusele, et selle klassifitseerimata jätmine oli õigustatud; arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni vähile spetsialiseerunud amet Rahvusvaheline Vähiuurimiskeskus seevastu klassifitseeris 2015. aastal glüfosaadi inimeste jaoks tõenäoliselt kantserogeenseks aineks; arvestades, et mitu hiljutist eelretsenseeritud teadusuuringut kinnitavad glüfosaadi võimalikku kantserogeenset toimet[5];

D. arvestades, et EFSA esitas 5. veebruaril 2025 heakskiitva arvamuse, milles jõuti järeldusele, et geneetiliselt muundatud mais on sama ohutu kui selle tavapärane vaste; arvestades, et selles arvamuses ei käsitletud mitut laiemat keskkonna-, sotsiaalmajanduslikku ja kumulatiivset mõju, mis EFSA arvates ei kuulu tema pädevusse;

– Euroopa Parlamendi 8. oktoobri 2025. aasta resolutsioon komisjoni 22. septembri 2025. aasta rakendusotsuse (EL) 2025/1898 kohta, millega lubatakse turule lasta geneetiliselt muundatud maisi DP51291 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (P10_TA(2025)0222).

5 Vt näiteks: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887, https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278, https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610 ja https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/.

E. arvestades, et EFSA tehtud riskihindamine ei hõlmanud pikaajalisi toksikoloogilisi uuringuid ega kumulatiivse ja kombineeritud mõju üksikasjalikku analüüsi, sealhulgas võimalikku koostoimet maisi kasvatamisel tavaliselt kasutatavate pestitsiidijääkidega;

F. arvestades, et taotlust toetavad välikatsed viidi läbi piiratud geograafilistes ja kliimatingimustes, mis ei esinda maisikasvatuspiirkondade, sealhulgas kliimamuutustega seotud stressiteguritest tugevalt mõjutatud piirkondade täielikku mitmekesisust;

G. arvestades, et elurikkusele, mulla seisundile, tolmeldajatele ja mittesihtorganismidele avalduva võimaliku kahjuliku mõju sõltumatu kontrollseire ei ole endiselt piisavalt tagatud;

H. arvestades, et seni puuduvad eelretsenseeritud uuringud valgu Cry1Da2 toksilisuse või toimeviisi kohta;

I. arvestades, et teadusliku ebamäärasuse korral tuleks kohaldada Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 191 sätestatud ettevaatuspõhimõtet;

J. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 nõutakse, et geneetiliselt muundatud toit ja sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste ja loomade tervisele ega keskkonnale;

K. arvestades, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu vastuvõtmine võimaldaks liitu importimist, mis ei vasta liidu põllumajandustootjate poolt järgitavatele standarditele, seades nad seeläbi ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

L. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt rõhutanud, et komisjon ei tohiks anda luba GMOdele juhtudel, kui liikmesriigid ei saavuta alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees või apellatsioonikomitees kvalifitseeritud häälteenamust, et tegeleda püsiva demokraatia puudujäägiga;

M. arvestades, et terviseühtsuse põhimõtte kohaselt tuleb GMOde pikaajalise kestlikkuse ja ohutuse hindamisel arvesse võtta inimeste, loomade, taimede ja keskkonna tervise vastastikust sõltuvust;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu on vastuolus liidu õigusega, sest see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses

(EÜ) nr 178/2002[6]sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

4. kutsub komisjoni üles geneetiliselt muundatud maisile luba mitte andma, kuna puuduvad piisavad tõendid pikaajalise mõju kohta bioloogilisele mitmekesisusele, toiduohutusele ja põllumajandustootjate elatusvahenditele kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega;

5. kutsub komisjoni üles esitama viivitamata seadusandliku ettepaneku GMOsid käsitleva otsustusprotsessi reformimiseks, et reageerida Euroopa Parlamendi järjepidevatele vastuväidetele ja liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamuse puudumisele;

6. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest kokkulepetest, nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid;

7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

---

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).